

UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE
„NICOLAE TESTEMIȚANU” DIN REPUBLICA MOLDOVA

REZUMATUL RAPORTULUI ȘTIINȚIFIC
pentru anul 2022

Cifra proiectului **20.80009.8007.36**

**„Abordarea interdisciplinară bioetico-socio-medicală a contingentului vulnerabil
de populație cu stare severă de sănătate și posibilitățile de reabilitare”**

Programul de Stat

Ojovan Vitalie

UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE „NICOLAE TESTEMIȚANU” DIN REPUBLICA MOLDOVA

La etapa a III-a - Sinteza studiilor interdisciplinare a contingentului vulnerabil de populație cu stare severă de sănătate și posibilitățile de reabilitare a proiectului „Abordarea interdisciplinară bioetico-socio-medicală a contingentului vulnerabil de populație cu stare severă de sănătate și posibilitățile de reabilitare” au fost realizate următoarele activități:

1. S-au întreprins studii sociologice suplimentare (pe lângă cele realizate conform planificării anterioare) realizate în mod selectiv, unde în perioada pandemiei au fost întâlnite anumite dificultăți.

2. Au fost realizate analize științifice corespunzătoare, iar rezultatele investigațiilor întreprinse au fost prezentate și discutate la foruri științifice importante locale și internaționale. În cadrul cercetărilor efectuate s-a stipulat faptul, că în condițiile autohtone și regionale, sunt valabile postulatele clasice ale bioeticii potteriene, atât de mult aplicate în condițiile sociale occidentale. Concomitent în spațiul autohton sunt necesare anumite configurații specifice de valori și de repere bioetice pentru ca acestea să fie utilizate într-un cadru praxiologic, clinic sau organizațional, cu persoane vulnerabile bolnave sever. Studiile sociologice întreprinse anterior, dar și cele suplimentare, au demonstrat atât la pacienții de categorie vulnerabilă, cât și la personalul de specialiști ce interacționează cu ei, deficiențe în cunoașterea principiilor bioetice, iar la pacienți deseori chiar celor elementare. Respectiva stare de lucruri se atestă nu numai în condițiile sociale autohtone, dar și la scară regională, fiind specifice condițiile din statele Europei de Est. Compararea rezultatelor cu situația ce domină în unele state dezvoltate, denotă o serie de probleme ce urmează a fi soluționate în domeniul medicinei și cel al asistenței sociale. Bioetica constituie factorul și condiția facilitantă de abordare interdisciplinară a vulnerabilității la unele categorii de populație cu stare severă de sănătate.

3. S-au publicat materiale în baza studiilor interdisciplinare (sociologice, bioetice ș.a.) în culegeri ale forurilor științifice, reviste de specialitate sau compartimente din monografiile. Cele mai importante dintre acestea includ elaborarea unui compartiment al monografiei internaționale „Здоров'я, Медицината Філософія: стратегії виживання в умовах ковідної реальності (Kiev, 2022) unde s-a inclus un material inedit dedicat abordării bioetice a vulnerabilității pacientului în condițiile pandemiei de Covid-19 și organizarea forului internațional *Sănătatea, Medicina și Bioetica în societatea contemporană: studii inter și pluridisciplinare*: Conferință Științifică Internațională. Ediția a V-a. 7-8 oct. 2022, Chișinău. Organizatori: USMF „Nicolae Testemițanu”, Centrul Național de Bioetică din R.Moldova; coorganizatori: Institutul Național de Patologie „Victor Babeș” din București, Universitatea Națională de Sănătate „P. Shupyk” din Ucraina, Institutul de Fiziologie și Sanocreatologie din R.Moldova în care au fost prezentate subiecte de actualitate din diverse domenii ale științei și filosofiei, relevând cu predilecție problemele vieții și sănătății umane în condițiile societății contemporane, caracterizată prin diverse și complexe procese în toate sferile de activitate, fapt ce plasează omenirea în fața unor noi provocări.

4. Au fost organizate diverse acțiuni cu caracter practic, de instruire, pentru unele categorii de specialiști: *Workshop-ul științifico-informativ pe teme actuale ale medicinei cu tema: „Ethical dilemma of the vulnerable patient”* în cadrul Congresului internațional *MedEspera 2022: The 9th International Medical Congress for Students and Young Doctors*, 12-14 May 2022; întruniri informative la penitenciarul din suburbia „Pruncul”, Secția de geriatrie a Spitalului Clinic al Min. Sănătății și Secția de endocrinologie a Institutului Mamei și Copilului; training-urile „Identificarea și abordarea stărilor de vulnerabilitate la minorii cu diabet zaharat”; „Persistența accentuată a vulnerabilității la persoanele aflate sub îngrijire paliativă”; „Vulnerabilitatea deținutului în cadrul consilierii sale spirituale pe fundalul stării precare de sănătate”; „Starea de sănătate și vulnerabilitatea persoanei”; „Abordarea pacienților vulnerabili în condiții speciale de internare”. În rezultat au fost instruite circa cincizeci de specialiști ce activează cu persoane de vârstă minoră sau vârstnică având stare precară de sănătate.

5. S-au analizat rezultatele obținute și s-a decis valorificarea acestora în următorul an de activitate în proiect.

UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE „NICOLAE TESTEMIȚANU” DIN REPUBLICA MOLDOVA

SUMMARY

At stage III - *Synthesis of the interdisciplinary studies of the vulnerable contingent of the population with a severe health condition and the possibilities of rehabilitation* of the project "The interdisciplinary bioethical-socio-medical approach of the vulnerable contingent of the population with a severe health condition and the possibilities of rehabilitation" the following activities were carried out:

1. Additional sociological studies were undertaken (in addition to those carried out according to previous planning) carried out selectively, where certain difficulties were encountered during the pandemic.

2. Appropriate scientific analyzes were carried out and the results of the investigations undertaken were presented and discussed at important local and international scientific forums. In the framework of the conducted research, it was stipulated that in local and regional conditions, the classical postulates of Potter's bioethics, so much applied in Western social conditions, are valid. At the same time, in the native space, certain specific configurations of values and bioethical benchmarks are necessary for them to be used in a praxiological, clinical or organizational setting, with severely ill vulnerable people. The sociological studies undertaken previously, as well as the additional ones, demonstrated both in vulnerable category patients and in the specialist staff who interact with them, deficiencies in the knowledge of bioethical principles. The respective state of affairs is attested not only in local social conditions, but also on a regional scale, being specific in Eastern European states. Comparing the results with the situation that prevails in some developed countries, denotes a series of problems to be solved in the field of medicine and that of social assistance. Bioethics constitutes the facilitating factor and condition for an interdisciplinary approach to the vulnerability of some categories of the population with severe health conditions.

3. Materials based on interdisciplinary studies (sociological, bioethical, etc.) have been published in collections of scientific forums, scientific journals or sections of monographs. The most important of these include the development of a section of the international monograph "Здоров'я, Медицина та Філософія: середь виживань в виход ковідної реальності (Kyiv, 2022) where a material dedicated to the bioethical approach to the patient's vulnerability in the conditions of the Covid-19 pandemic was included and the organization of the international forum Health, Medicine and Bioethics in contemporary society: inter and multidisciplinary studies: International Scientific Conference. 5th Edition. 7-8 Oct. 2022, Chisinau. Organizers: USMF "Nicolae Testemițanu", National Bioethics Center of the Republic of Moldova; co-organizers: National Institute of Pathology "Victor Babeș" from Bucharest, National University of Health "P. Shupyk" from Ukraine, the Institute of Physiology and Sanocrology from the Republic of Moldova where current topics from various fields of science and philosophy were presented, revealing with predilection the problems of human life and health in the conditions of contemporary society, characterized by various and complex processes in all spheres of activity, a fact that places humanity in front of new challenges.

4. Various practical training actions were organized for some categories of specialists: The scientific-informative workshop on current medical topics with the theme: "Ethical dilemma of the vulnerable patient" within the MedEspera 2022 International Congress: The 9th International Medical Congress for Students and Young Doctors, 12-14 May 2022; informative meetings at the penitentiary "Pruncul", the Geriatrics Department of the Clinical Hospital of Min. of Health and the Department of Endocrinology of the Mother and Child Institute; trainings - "Identification and approach to vulnerability states in minors with diabetes"; "The heightened persistence of vulnerability in people under palliative care"; "Vulnerability of the prisoner in his spiritual counseling in the framework of poor health"; "Health and vulnerability of the person"; "Addressing vulnerable patients in special inpatient conditions". As a result, about fifty specialists who work with minors or elderly people with poor health were trained.

5. The results obtained were analyzed and it was decided to capitalize on them in the next year of activity in the project.